

> Retouradres Postbus 2232 3500 GE Utrecht

RWS INFORMATIE

Inspectie Leefomgeving en Transport
dhr. [REDACTED]
Postbus 16191
2500 BD Den Haag

**Rijkswaterstaat Midden-
Nederland**
Netwerkmanagement

Griffioenlaan 2
3526 LA Utrecht
Postbus 2232
3500 GE Utrecht
T 088-7971111
F

www.rijkswaterstaat.nl

Contactpersoon

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Ons kenmerk
RWS-2018/2502

Uw kenmerk
141171

Bijlage(n)
1

Datum 6 februari 2018
Onderwerp Rapportage Audit Zorgplicht Primaire Keringen

Geachte [REDACTED],

In de periode tussen september en december van het afgelopen jaar heeft u met uw team een audit uitgevoerd op de wijze waarop Rijkswaterstaat in de regio Midden Nederland invulling geeft aan de zorgplicht voor de primaire waterkeringen. In uw brief van 21 december 2017 verzoekt u mij om aan te geven of ik het inspectierapport onderschrijf en u te informeren over de gewenste verbeteringen. Deze brief is een invulling van uw verzoek. Bij de invulling van de zorgplicht voor de primaire keringen werkt Rijkswaterstaat Midden Nederland samen met verschillende landelijke RWS-diensten. Deze reactie schrijf ik daarom mede namens mijn collega's van de diensten VWM en PPO.

Reactie op de rapportage

De constatering in de rapportage kan ik in het algemeen onderschrijven. Alle punten die genoemd worden zijn te herleiden tot zaken die herkenbaar aan bod zijn gekomen in de audit. De rapportage biedt voor ons goede aanknopingspunten om onze werkwijze te verbeteren. In de bijlage treft u onze (concept-) reactie aan. Zoals met u besproken zullen wij u over zes weken een concreet actieplan toesturen met SMART-geformuleerde resultaten, mijlpalen en actiehouders, als antwoord op de door u benoemde tekortkomingen, aandachtspunten en opmerkingen.

Diverse bevindingen van ILT zijn direct gekoppeld aan de werkwijzen van RWS danwel aan de wijze waarop RWS is georganiseerd. Het gaat concreet om de taakverdeling in de activiteiten Inspectie & Onderhoud (vooral samen met PPO) en Bediening en Calamiteitenzorg (vooral samen met VWM). De taakverdeling tussen de RWS-diensten en de standaard werkwijzen zullen we niet als dienst eenzijdig wijzigen. Zo zullen we niet afstappen van de systematiek van systeemgerichte contractbeheersing (SCB). Hoe we hier als gezamenlijke diensten wel mee om zullen gaan zal ik nader toelichten bij de verbeteracties.

In uw rapportage geeft u aan dat naar uw mening dat bepaalde zaken complex zijn georganiseerd. Deze complexiteit is deels het gevolg van de verdeling van taken over verschillende diensten. De complexiteit is ook een gevolg van de verdeling van het onderhoud van de primaire keringen over verschillende contracten. Deze verdeling is niet op korte termijn op te lossen, o.a. door de lange looptijd van vooral de DWF contracten. Deze lange looptijd biedt wel gelegenheid er mee om te leren gaan.

De complexiteit in de beheersing zal wel een aandachtspunt moeten zijn bij de keuze voor bepaalde contractvormen dan wel contractscope.

Datum

6 februari 2018

Ons kenmerk

RWS-2018/2502

Verbetering

Rijkswaterstaat MN is eind 2016 begonnen met de implementatie van de zorgplicht. Hiervoor is begin 2017 in samenwerking met de diensten VWM en PPO een verbeterplan opgesteld. In dit plan zijn acties aangegeven om te komen tot een voor de zorgplicht gewenste situatie. Zodoende lopen er reeds diverse acties die invulling geven aan verbetering van door de ILT geconstateerde punten.

Dit verbeterplan zal ook de basis zijn voor het verder verbeteren van de punten die u in de rapportage beschrijft.

Wij zullen daar in hoofdlijnen op volgende wijze mee omgaan:

- Het verbeterplan zal naar aanleiding van de audit worden geactualiseerd en aangevuld. De verbeteringen die nodig zijn voor de geconstateerde tekortkoming zullen hierbij prioriteit krijgen.
In de tabel in de bijlage is voor de individuele bevindingen aangegeven welke maatregel wij zullen opnemen in het verbeterplan of indien al aanwezig: hoe deze maatregel wordt bijgesteld of gehandhaafd;
- Een actie in het verbeterplan wordt het maken van afspraken met alle betrokken partners over de verantwoording (Zorgplicht-rapportage). Voor alle zorgplichttaken die MN niet zelf uitvoert worden zodoende afspraken gemaakt. Dit vergroot het inzicht in de complexiteit en het besef bij de betreffende partners van hun rol in de zorgplicht van RWS als kering-beheerder.
- De door ILT geconstateerde aandachtspunten die direct gekoppeld zijn aan de landelijk afgesproken werkwijzen van RWS zullen worden gedeeld met het Landelijk Implementatieteam Zorgplicht, zodat landelijk afgewogen kan worden of aanpassingen wenselijk zijn om aan de zorgplicht te kunnen voldoen.
- Zoals hierboven aangegeven zullen wij niet eenzijdig wijzigingen doorvoeren in de taakverdeling tussen de RWS-diensten of standaard RWS-werkwijzen. Wel zullen we gezamenlijk de invulling van de taakverdeling en werkwijzen beter aanpassen aan de vereisten van de zorgplicht. Zo zullen we binnen de SCB-systematiek beter de risico's in relatie tot waterkeringen vastleggen.

Het aangepaste verbeterplan heeft de vorm van een concreet actieplan met SMART-geformuleerde resultaten, mijlpalen en actiehouders. Over zes weken zullen wij u dat plan toesturen. Daarna zal het plan een levend document blijven.

RWS INFORMATIE

**Rijkswaterstaat Midden-
Nederland**
Netwerkmanagement

De wijze van auditeren

Tenslotte wil ik nog kort ingaan op de wijze van auditeren. Door de betrokkenen aan RWS-zijde is het directe contact met uw audit-team als prettig en constructief ervaren. Als nadeel is ervaren de keuze van ILT om de eerste ronde van de audit volledig schriftelijk uit te voeren. Ondanks aanzienlijke inspanningen van ILT (en RWS) om de vragen goed toe te lichten is toch gebleken dat vragen door betrokkenen vaak anders zijn geïnterpreteerd dan ze waren bedoeld.

Wij denken dat, indien in de eerste ronde ook een mondelinge vragenronde zou zijn opgenomen, veel misverstanden direct weggenomen zouden zijn geweest. De beantwoording zou hierdoor waarschijnlijk sneller en soepeler verlopen.

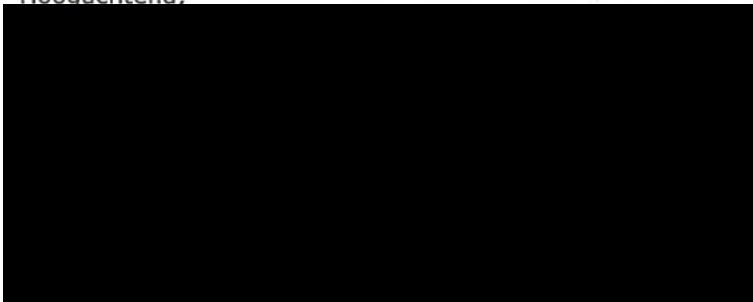
Datum

6 februari 2018

Ons kenmerk

RWS-2018/2502

Hoogachtend,

Bijlage:**Overzicht bevindingen uit ILT-audit per Zorgplicht-Activiteit, met concept-verbeterrichting**

In onderstaande tabel zijn de bevindingen van ILT weergegeven, met de voorgestelde verbetering van RWS. Per Zorgplicht-activiteit zijn de bevindingen van zowel auditronde 1 (Inrichting) als ronde 2 (Uitvoering) aangegeven. In de rapportage van MN staan de bevindingen per ronde gepresenteerd.

Ook is aangegeven of het een opmerking, aandachtspunt of tekortkoming betreft. De tekst van de bevindingen is overgenomen uit de ILT-rapportage.

Type	Bevinding van ILT	Voorstel voor verbeteractie MN
Beheren dagelijkse gegevens		
Opmerking	De vastgestelde PIN voor de verantwoording over deze activiteit heeft het karakter van een landelijke PIN en zegt weinig over de realisatie van de doelen voor het gegevensbeheer op het niveau van de districten van RWS MN.	Het DT MN monitort de voortgang van het verbetertraject in het zonebord. Een specifieke PIN wordt hiervoor niet nodig geacht.
Aandachtspunt	Bij 'Beheren dagelijkse gegevens' voldoet RWS MN niet aan basiseis 3 omdat in de huidige situatie de gegevens over de primaire waterkeringen nog niet zijn bijgewerkt zoals de organisatie dat zelf zou willen. Deze achterstand is een aandachtspunt.	Voor dit punt loopt het verbetertraject gegevensbeheer. Dit traject wordt voortgezet en leidt al tot verbetering.
Inspecteren		
Aandachtspunt	Procesinrichting: de werkwijze met laag-frequente en niet structurele product-controles op de contractuitvoering, voor wat betreft het inspecteren bij RWS MN, is afstandelijk en borgt onvoldoende dat de aannemer daadwerkelijk de inspecties aan de waterkeringen uitvoert zoals dat is opgedragen c.q. voorgeschreven.	MNN: In de SCB-systematiek wordt de frequentie van toetsing van de aannemer risicogestuurd bepaald door het contractteam (PPO). PPO en MN zullen gezamenlijk MN bepalen of aanpassing nodig is. Het district zal aangeven dat het risico hier onderschat wordt. Bij MNZ: de inspecties die ON uitvoert worden door RWS nagelopen in Digispectie. Hiermee is er zicht op of en hoe de inspecties zijn uitgevoerd. MNN zal de ervaringen van MNZ meenemen in het nieuwe prestatiecontract voor onderhoud aan de keringen.
Aandachtspunt	Evaluatie en bijstelling: RWS MN geeft aan dat er geen specifieke evaluatie van het inspectieproces plaatsvindt. Ook wordt niet aangetoond dat er binnen de evaluatie van het gehele prestatiecontract (waarbinnen het inspecteren van de waterkering een onderdeel vormt) aandacht is voor de evaluatie van het inspectieproces.	In het nieuwe onderhoudscontract voor MNZ (PPU2) wordt specifiek medewerking aan evaluatie van de inspecties gevraagd. Bij lopende contracten zal RWS deze evaluaties zelf organiseren.
Opmerking	Om de risico's bij inspecteren beter te beheersen en de juiste informatie uit de inspecties te krijgen, zal RWS MN voor het inspecteren van de primaire waterkeringen bij toekomstige onderhoudscontracten het gebruik van de STOWA-systematiek voor-schrijven. De ILT vindt dit een goede zaak.	Het betreft een beoogde landelijke werkwijze die geleidelijk bij heel RWS ingevoerd zal moeten gaan worden. MNZ was hierin pilot-dienst en hier wordt het ook in het nieuwe prestatiecontract voortgezet.

Type	Bevinding van ILT	Voorstel voor verbeteractie MN
Opmerking	Hoewel bij de activiteit 'Inspectie' aan basiseis 2 wordt voldaan, merkt de ILT op dat de wijze van vastlegging van inspectieresultaten per contract kan verschillen. Rijkswaterstaat werkt overigens aan verbetering op dit punt door de (RWS brede) overgang naar de STOWA methodiek.	Toepassing van de STOWA-methodiek beoogt inderdaad een meer uniforme werkwijze.
Opmerking	Bij Basiseis 4 van deze activiteit waaraan wel wordt voldaan, wordt het volgende opgemerkt: Er kunnen weliswaar binnen contracten wijzigingen worden doorgevoerd en bij nieuwe contracten vindt vooraf evaluatie van het voorafgaande contract plaats, maar van een structurele periodieke evaluatie van het inspectieproces als onderdeel van het onderhoudscontact is geen sprake. Deze opmerking houdt verband met het aandachtspunt m.b.t. evaluatie van het inspectieproces zoals dat is aangegeven bij de beoordeling van de inrichting.	Zie de reactie bij het 2 ^e aandachtspunt onder dit thema "Inspecteren".
Onderhoud		
Aandachtspunt	Procesinrichting: De keus van RWS om de onderhoudsaannemer op basis van SCB risicogestuurd te controleren en de organisatie van de processen daarbij 'in de keten', leidt tot afstand tussen de beheerder van de waterkering (het district) en de uitvoering van onderhoudsmaatregelen en het toezicht daarop. Er wordt veel vertrouwen in de rapportages van de aannemer gesteld. De ILT beoordeelt dit als een aandachtspunt voor de borging van de adequate wijze van uitvoering van het onderhoud.	RWS is beheerder van de kering, waarbij een bepaalde taakverdeling tussen verschillende diensten van toepassing is. Het district bepaalt het benodigde onderhoud en PPO zorgt dat dit wordt uitgevoerd en voert het toezicht uit. De diensten zullen gezamenlijk een analyse uitvoeren naar eventuele onvolkomenheden in het onderhoud van de primaire keringen en op basis daarvan concrete verbeterpunten vaststellen.
Vergunningverlening		
Aandachtspunt	Risico's en prioritering: Binnen RWS MN is sprake van risicobewustzijn ten aanzien van het goed uitvoeren van de vergunningverlening rondom de primaire waterkering, maar de risico's zijn niet expliciet vastgelegd.	Met het hoofd van de afdeling VV zal worden bepaald hoe dit aandachtspunt opgepakt zal worden in het verbeterplan. In ieder geval zal een nadere beschouwing van het vergunningenproces in het kader van de zorgplicht worden opgenomen in het verbeterplan.
Toezicht en Handhaving		
Aandachtspunt	Evaluatie en bijstelling: De wens tot periodieke evaluatie van het toezicht en handhavingproces is wel geformuleerd, maar is nog niet uitgevoerd.	De maatregel uit het verbeterplan zal in 2018 geïmplementeerd worden.
Bediening waterkerende kunstwerken		
Tekortkoming	Planning: De ILT signaleert een tekortkoming op het punt van de planning van proefsluitingen. Periodieke proefsluitingen zijn nodig indien er bij kunstwerken aanvullende bedieningshandelingen vereist zijn bij hoogwatersluitingen. Voor de scheepvaartsluizen bij RWS MNN zijn geen proefsluitingen gepland.	Niet bij alle scheepvaartsluizen zijn bij hoogwater handelingen vereist die niet al worden uitgevoerd bij dagelijkse omstandigheden, of die anderszins frequent voorkomen. Op basis van een beschouwing zal worden bepaald voor welke objecten een oefening wenselijk is, en met welke frequentie. Hiervoor zal een planning gemaakt worden. Deze planning dient voor het stormseizoen 2018/19 beschikbaar te zijn.

Type	Bevinding van ILT	Voorstel voor verbeteractie MN
Aandachtspunt	Risico's: RWS MNN en VWM NO geven aan dat ze wel risico's zien bij de bediening bij hoogwatersituaties, maar de vastlegging van de risico's en de beheersing ervan is een punt van aandacht.	Samen met VWM zal worden bekeken hoe en waar deze risico's het beste kunnen worden vastgelegd. Dit zal vervolgens in het verbeterplan worden opgenomen.
Aandachtspunt	Verantwoording: Met uitzondering van de svk Ramspol is binnen RWS MN geen indicator vastgelegd waarmee verantwoording afgelegd kan worden over de bediening van waterkerende kunstwerken bij hoogwater.	RWS MN onderschrijft het nut van een geschikte indicator en beraadt zich over de vorm daarvan.
Aandachtspunt	Evaluatie en bijstelling: Met uitzondering van de (proef)sluitingen Ramspol en de Keersluis Ravenswaaij worden hoogwatersluitingen niet geëvalueerd.	Het uitvoeren van een passende wijze van evalueren van hoogwatersluitingen van de verschillende objecten van MN zal worden opgenomen in het verbeterplan.
Opmerking	Weliswaar heeft de ILT ingestemd met het antwoord "ja" van RWS MN op de vraag naar de aanwezigheid van werkinstructies en protocollen (OSBI's), maar het is voor de ILT, ook na de reality checks, niet duidelijk of en hoe de vereiste handelingen die de onderhoudsaannemer bij een hoogwatersluiting moet uitvoeren zijn vastgelegd.	Zie de reactie bij het hieronder aangegeven tekortkoming.
Tekortkoming	Bij 'Bediening waterkerende kunstwerken' is een tekortkoming aan de orde ten aanzien van Basiseis 1: Er is niet aangetoond dat in alle gevallen sluiting plaatsvindt volgens het geldende protocol. In gevallen waar extra handelingen nodig zijn door de onderhoudsaannemer, zijn deze niet altijd beschreven in een protocol of niet aanwezig op het kunstwerk. Hierdoor is niet geborgd dat de aannemer de benodigde handelingen ook (correct) uitvoert. RWS MN merkt op dat wel visueel kan worden waargenomen door het bedienend personeel dat de stormvloeddeuren worden gesloten.	RWS MN zal een inventarisatie uitvoeren van de handelingen die nodig zijn bij alle waterkerende kunstwerken. Daar waar handelingen van de onderhoudsaannemer benodigd (kunnen) zijn zal worden gecontroleerd of hiervoor actuele protocollen beschikbaar zijn. Waar protocollen ontbreken, onvolledig of niet actueel zijn zullen deze worden opgesteld dan wel bijgewerkt. Dit zal per kering als verbeterpunt in het verbeterplan worden opgenomen. De protocollen dienen allen in 2018 beschikbaar te zijn.
Aandachtspunt	Het aandachtspunt in verband met het niet voldoen aan Basiseis 2 hangt samen met het feit dat niet aangetoond is dat de aannemer, op het moment dat het er toe doet, voldoende en kundig personeel aanwezig heeft.	MN zal in overleg met PPO bepalen hoe de opdrachtnemer dit punt aan kan tonen. In de meeste gevallen is het een standaard eis dat ON over een organisatieplan beschikt waarin beschikbaarheid van personeel wordt aangegeven. Dit punt geldt niet voor de balgstuw Ramspol.
Aandachtspunt	Ten aanzien van basis Basiseis 3 is duidelijk gemaakt dat de handelingen van de RWS medewerkers bij een hoogwatersluiting worden gedocumenteerd in het journaal. Of en hoe de handelingen door de onderhoudsaannemer bij een hoogwatersluiting worden vastgelegd is een aandachtspunt.	Dit aandachtspunt wordt meegenomen bij de uitwerking van de inzet van de Opdrachtnemer bij sluitingen. MNN zal dit zo nodig ook meenemen in het nieuwe prestatiecontract.

Type	Bevinding van ILT	Voorstel voor verbeteractie MN
Tekortkoming	Aan Basiseis 4 (oefenen sluitproces) wordt niet voldaan bij de kunstwerken van MNN. De ILT vindt dit een tekortkoming. Dit heeft uiteraard samenhang met de geconstateerde tekortkoming bij de inrichting.	MN zal een inventarisatie maken van de benodigde handelingen voor sluiten en de frequentie van voorkomen, en op basis daarvan bepalen welke sluitingen eventueel aanvullende geoefend moeten worden. Deze oefeningen zullen ingepland en uitgevoerd gaan worden. De planning van de oefeningen dient voor het stormseizoen 2018/19 gereed te zijn.
Aandachtspunt	Bij Basiseis 5 vormt de evaluatie van hoogwatersluitingen een aandachtspunt. Daar zijn geen voorbeelden van getoond. Het verbeteren van de evaluaties is een van de acties in het kader van de uitrol van de Zorgplicht binnen RWS MN in het komende jaar.	Het implementeren van structurele evaluaties van hoogwatersluitingen wordt meegenomen in het verbeterplan.
Calamiteitszorg		
Tekortkoming	Procedures en werkinstructies: de ILT vindt het een tekortkoming dat er binnen RWS MN, zoals RWS zelf ook aangeeft, geen actuele calamiteiten(bestrijdings)plannen voor de primaire waterkeringen aanwezig zijn.	De calamiteitenbestrijdingsplannen worden geactualiseerd.
Aandachtspunt	Risico's: De inventarisatie en vastlegging van de risico's voor de waterkering die samenhangen met onvoorziene gebeurtenissen is een aandachtspunt.	Dit punt wordt meegenomen bij het actualiseren van de calamiteitenbestrijdingsplannen.
Aandachtspunt	Door RWS MN is niet aangetoond of en hoe er controle plaatsvindt op de aanwezigheid en staat van onderhoud van de noodvoorzieningen waarvoor de onderhoudsaannemers verantwoordelijk zijn. Ook het beheer van het stortsteendepot vraagt nader aandacht.	RWS MN zal een inventarisatie uitvoeren van de verschillende noodvoorzieningen en hoe deze worden onderhouden, rekening houdend met de situatie van de versterkingen van de grote keringen. Waar nodig zal dmv scopewijzigingen het onderhoud worden opgenomen in een van de prestatiecontracten.
Algemeen		
Aandachtspunt	Bij het onderzoek naar de inrichting en de uitvoering van de zorgplichttaken bij RWS MN is het de ILT verschillende malen opgevallen dat de zorgplichttaken op onderdelen complex zijn georganiseerd. De verantwoordelijkheden voor verschillende processtappen in de zorgplichttaken zijn belegd over verschillende organisatieonderdelen binnen RWS en vallen niet allemaal onder de directe aansturing van de regionale HID... ...Deze spreiding van verantwoordelijkheden in de keten, gevoegd bij de rol die onderhoudsaannemers spelen bij de uitvoering van de zorgplichttaken en de wijze van contractbeheersing daarbij, maakte het voor de ILT (maar ook voor eigen medewerkers van RWS) moeilijk om zicht te krijgen op de inrichting en de organisatie van één en ander.	RWS MN heeft niet direct een oplossing voor de complexiteit, aangezien dit voor een belangrijk deel wordt veroorzaakt door de keuzen die landelijk zijn bepaald omtrent verdeling van taken tussen verschillende RWS-diensten. Verder draagt de verdeling van het areaal over verschillende onderhoudscontracten bij aan de complexiteit. Vereenvoudiging zal komen door een verdergaande uniformisering van werkwijzen, waardoor binnen de verschillende contracten gelijksoortig wordt gewerkt. Tbv de jaarlijkse ZP-rapportage zal MN met alle betrokken tot werkafspraken komen hoe over de ZP gerelateerde taken wordt verantwoord. Dit vormt een verbetering in het inzicht in de complexiteit.